

MÁL RÁÐIÐ

Ársfrágreiðing 2024

Forkvinnan greiðir frá 2024 og fyrru árshálvu 2025	2
Mannagond fyrri málsligari ráðgeving	5
Móðurmálsdagur	5
Stavsetingarorðabók givin út.....	5
Nýggj heimasíða	6
Facebook og sosialir miðlar	6
Málsligur samleiki	7
Málráðið handað frágreiðing	7
Fagnaðartiltak í Svøríki	8
Netverksfundur í Íslandi	8
Námsferð í DSN og DSL	8
Aðalorðaskifti – Málráðið til viðgerðar í lögtinginum	8
Málráðið nýggj høli	8
Ársins orð 2024	9
Endamálsorðing.....	9
Málstovan.....	10
Málráðslimir	10
Málslig ráðgeving	11
Slag av spurningum.....	11
Samstarv í Føroyum	11
Fundir í Málráðnum	12
Roknskaparárið 2024	12

Forkvinnan greiðir frá 2024 og fyrri árshálvu 2025

2024 eitt hendingaríkt, men eisini lógið og ørkymlandi ár, tí líka so nógv vit høvdu at fegnast um, fingur vit móti ársenda at sanna, hvussu viðbrekin stovnurin er.

- Stavsetingarorðabókin kom út á móðurmálsdegnum 25. mars
- Nýggj heimasíða avdúkað
- Máltænastufunkan á heimasíðuni lætti um málráðgevingina
- Talið á fylgjarum á facebook fimmfaldaðist og fór upp um 1.000
- Frágreiðing um Málfráðið handað landsstýriskvinnuni í mei
- Útlendsk samstørv og netverk tikin upp aftur og røkt
- Samstarv við almennar myndugleikar um málsliga ráðgeving tikið upp og skipað
- Máltænastan kláraði at arbeiða undan, og ruddað varð upp í gomlum spurningum, sum vóru dotnir niðurímillum, áðrenn hetta málráðið tók við í 2021
- Fylgibólkurin aftur mannaður við væl skikkaðum fólki og hevði sín fyrsta fund í októbur
- Nýggjur leistur at dagføra og veita skjóta og smidliga máltænastu var í umbúna
- Fyrisitingin er komin í fasta legu, og stovnurin arbeiðir sambært lóg um góðan tænaðusið og fær veitt innlit og hildið avhendingarskyldu

BUMM! so kom heystið:

- Uppsøgd úr Reins húsi
- Rakt av langtíðarsjúku
- Rakt av uppsøgn
- Eingin at læra nakran upp, og tí varð heldur eingin avloysari settur
- Máltænastan tagnaði, heimasíðan og nýggja stavsetingarorðabókin fullu í órøkt, áðrenn tær náddu at festa røtur og vinna sær myndugleika í føroyska málsamfelagnum

Øll, sum hava áhuga fyri Málfráðnum og føroyska málinum, munnu kenna gongdina, sum er nevnd í punktunum omanfyri. Øll mundu vit vita, at stovnurin var viðbrekin, tí hann var so lítil og ábyrgdarøkið ósamsvarandi stórt og víðfevnt, men stovnurin fekk veruliga at sanna, hvat tað vil siga at vera undirfíggaður og lítið virdur. Lógarkrøv og kravið um at halda figgjarjáttan og samstundis veita somu tænaðu vóru óbroytt, hóast einki málfólk var til arbeiðis, og útlitini fyri at fáa onnur skrivstovuhøli fánaðu. Vantandi virðing, stívrænd skipan og stívrænd fólk at samstarva við. Eg veit ikki, hvat kemur fyrst: Um fólk verða stívrænd av skipanini, ella um skipanin gerst stívrænd av fólkunum, ið smíða og umsita hana. Eg veit bara, at tað var hugstoytt og lítið hugaligt. Vit royndu

allar møguligar loysnir, men tað, sum tóktiskt sum ein loysn ella glotti, var ikki tað kortini, tá ið av tornaði. Ongantíð hevur tørvurin á stjóra og dagligari leiðslu verið so stórur sum júst tá. Í novembur vóru vit á fundi við figgjarnevndina og møttu vælvild á tann hátt, at vit annað árið á rað fingur játtaðar 300.000 kr. aftrat, men tað var ikki nóg mikið til stjórasetan, og at taka av játtanini og ofra annaðhvørt starvið til málsliga samskiparan ella fyrisitingarfólkið gav ikki meining. Tað hevði verið

at farið aftur til tíðina, tá ið vit umframt ikki at halda teir partarnar av lógini um málráð, sum Málráðið ongantíð hevur havt umstøður at hildið, høvdu havt ógreiða og ivasama skjalførslu. Harumframt høvdu ósvaraðir málspurningar hópað seg upp, og slíkt gevur stovninum ringt umdømi.

Eitt ilt ár - fyrra árshálva 2025

Útlitini á nýggjárinum vóru døpur, men Føroyamálsdeildin hevði loyvt okkum at vera í Reins húsi nakrar mánaðir aftrat. Aðalráðið (AMMR) við fulltrúum, deildarleiðara og aðalstjóra høvdu veruliga tikið støðuna í álvara og arbeitt saman við okkum um ymsar loysnir og havt eitt ávíst arbeiði av okkum. Í februar/mars kom tó vend í. Vit fingi kunning um tvær loysnir: Onnur at fara undir annað aðalráð (BUMR) og hin at verða verandi undir AMMR, sum aðalráðið eisini mælti okkum til. Vit báðar næstforkvinnan høvdu sama álit á aðalráð okkara sum áður og fóru góðvarnar á fund at umrøða loysnina, ið aðalráðið helt vera ta skilabestu. Men tá vórðu vit tiknar á bóli, tí alt var leyst og liðugt – einki til umrøðu ella samráðing.

Vit fingi kunning og hálvavegna boð um at skriva undir eina samstarvsavalu við Fróðskaparsetrið. Hetta tóktist sera lægið, og vit máttu til hús at hugsa okkum væl um og royna at skilja avleiðingarnar av hesum. Nýtt málráð skal taka við á sumri 2025, og vit vildu treyðugt skriva undir nakað so týðandi og avgerandi sum at avhenda setanarmyndugleika og fíggarumsiting til annan stovn, sum vit høvdu loyst frá. Fróðskaparsetrið og Málráðið eru hvør sín stovnur, og eisini málfrøðiliga arbeiða vit eftir ymiskum meginreglum: Fróðskaparsetrið lýsandi (deskriptivt) og Málráðið regluskipandi (preskriptivt).

Mannagongdin hjá aðalráðnum, ið umsitur mentanarøkið, tykist óskiljandi, tí **alt um okkum** er farið fram *uttan um okkum*.

Alt várið er farið við hesi ivasomu samstarvsavtalu, sum vit vórðu bidnar um at skriva undir “her og nú”. Fyrlit hevur ikki verið havt fyri, at málráðsarbeiðið á mangan hátt verður mett sum frítíðar-ítriv. Vit báðar næstforkvinnan hava fulltíðarstarv at røkja við síðuna av málráðsarbeiðnum, og vit hava fingið óvanliga nógvar stuttar freistir til at svara telduposti, møta á fund o.s.fr. Vit hava fingið broytt onkra orðing í uppskotinum til samstarvsavtalu, og avtalan hevur verið til viðgerðar hjá lögfrøðingi og til umrøðu á fleiri starvsnevndarfundum og einum málráðsfundi. Á málráðsfundinum sýndi umboð fyri aðalráðið vánaligan fundarsið. T.d. varð undirritað (ella kanska øll starvsnevndin?) við útsøgnini “silent majority” lögð undir at vera ráðarík og ikki lata aðrar áskoðanir koma fram, umframt at mær varð brigslað, at eg hevði svarað nøkrum spurningum frá KvF.

Í vár umhugsaði eg fleiri ferðir mína støðu, og tá ið eg á starvsnevndarfundi 22. apríl varnaðist, at samskiðið úr aðalráðnum, sum av røttum átti at gingið *ígjøgnum* meg, tilvitað bleiv beint *uttan um* meg, gjørdi eg av at fara frá sum forkvinna. Avgerðin varð tikin við tí í huga, at samskiðið millum

starvsnevndina og aðalráðið kanska kundi batna, um mín persónur ikki stóð og forðaði. Á starvsnevndarfundi 15. mei fór eg við somu grundgeving úr starvsnevndini og gjørdist vanligur málráðsliður. Einkin formligt forfólk hevur verið í Málráðnum síðan 22. apríl, men Helena Kannuberg hevur verið virkandi forkvinna. Hon og starvsnevndin hava arbeitt við avtaluni og fingið ymisk lyfti, men ógreitt er, hvat ber til og ikki. Heldur óskiljandi, tí vanlig hugsan er, at júst umsitingin veit ella dugir at fáa at vita, hvørjum heimild er fyri og ikki.

Hóast eg fór frá í vónini um, at friður fór at valda, og at partarnir nærkaðust hvørjum øðrum, má eg bara sanna, at eingin hevur frið, longur enn grannin vil. Atburðurin úr aðalráðnum hevur verið ólátaður og ómentaður, og næsti leiðari hjá viðkomandi hevur fingið fráboðan um hetta. Okkurt er tó, ið bendir á, at fráboðanin ikki er virð ella tikin fyri fult, tí ómentaði atburðurin heldur fram. Orsøkin til, at tveir teir síðstu fundirnir ikki hava kunnað verið í fundarhølundum hjá AMMR á veghæddini á Eirargarði 2, er, at aðalráðið hevur mist álit á okkum. Tí kunnu vit ikki koma inn um gáttina longur. Ódámilig útiðýsan og gróðrarlíkindi fyri vantrivnaði.

Tað ber ikki til og er ófatiligt, tá ið væntað verður, at ein stovnur sum Málráðið skal kunna virka við ongari leiðslu. Harvið er einki, altso *púrt einki*, av tilmælunum í frágreiðingini í lógini um Málráð gingið á mæti. Hví?

Kanska politiska skipanin er sinnað at hjálpa okkum at fáa at vita, hví Málráðið onga leiðslu skal hava, og hví eingi av tilmælunum verða fylgd, ella hvussu tilmælini kunnu verða raðfest næstu árin. Eg vóni, at vit kunnu seta álit okkara á politisku skipanina og fáa virksemd hjá Málráðnum aftur á beint.

Støðan í Málráðnum er tann, at skrivstovan í Reins húsi er pakkað niður og lögð á goymslu á Sandvíkahjalla, til vit vita, hvar vit skulu vera. Frá 1. juli fer fyrisitingarskrivarin í feriu, uttan at vita hvar starvsstaðurin er, tá ið ferian er av. Tað einasta, hann veit, er, at hann skal hava teldu og telefon hjá sær og røkja fyrisitingarlugu uppgávnar hjá stovninum sum frægast. Vit eru framvegis rakt av sjúkramelding og hava ongan avloysara. Ein av fyrstu uppgávnunum hjá nýggja Málráðnum verður at søkja eftir fólki. Tað verður gott, tí ta tíðina í vár og summer, vit hava havt fólk við máltøkni- og málfrøðiførleika í starvi, er bæði nógv fingið í lag og nógv fingið frá hondini. Tað er í øllum førum alneyðugt at hava fleiri málkøn fólk á Málstovuni – og síðst, men ikki minst: Leiðslu, sakligheit og vælvild frá embætisfólki.

Tórshavn 19.06.2025

Randi Kúrberg, fyrrv. forkvinna

Mannagond fyrri másligari ráðgeving

2024 byrjaði við, at Málstovan eftir áheitan frá umsjónarfólkinum skrivaði eina mannagongd fyrri, hvussu ið ráðgevarnir veita másliga ráðgeving. Skjalið við mannagongdini er vegleiðandi og hevur til endamáls at tryggja, at másliga ráðgevingin er á høgum støði, og at hon altíð er eins, uttan mun til hvør tað er, ið svarar spyrjara. Spurningarnir frá fólki kunnu í høvuðsheitum bólkast í tvey: týðing (hvussu siga vit NN á føroyskum?) og normering (er NN í lagi?).

Móðurmálsdagur

Móðurmálsdagurin varð hátíðarhildin í Varpinum í Klaksvík 25. mars. Yvirskriftin og evnið fyrri móðurmálsdagin var *“Tað sigur seg ikki sjálv, at føroyingar tosa føroyskt”*. Føroyamál var stigtakari og hevði boðið Málráðnum við sum samstarvsparti. Nám, Bókadeildin, Føroyar lesa og Vencil vóru eisini við. Nýggja Stavsetingarorðabókin varð eisini givin út og lögð fram á tiltakinum. Umframt starvsfólk á Málstovuni, Theodor Eli Dam Olsen, forkvinnuna og næstforkvinnuna, helt Sirið Stenberg, landsstýrskvinna, røðu á degnum. Teknmáls- og skrivitulkar vóru við á degnum.

Stavsetingarorðabók givin út

Fyri 10 árum síðan setti Zakaris Svabo Hansen, sum tá var formaður í Málráðnum, Kristina M. Magnussen, málfrøðing, til at arbeiða við stavsetingarorðabókini. Stavsetingarorðabókin er orðabók, sum Málráðið ritstjórnar og gevur út, og sum landsstýrisfólkið í mentamálum løggildar. Stavsetingarorðabókin byggir á Føroyska orðabók, ofta nevnd Móðurmálsorðabókin. Stavsetingarorðabókin er ætlað at lýsa føroyskt nútíðarmál, og tí verða summi orð í Móðurmálsorðabókini sálðað frá, m.a. ávís orð úr kvæðamáli, meðan onnur nýggjari orð, sum ikki eru skrásett í Móðurmálsorðabókini, verða lögð aftur at Stavsetingarorðabókini. Ein ritstjóri á Málstovuni varðar av orðabókini saman við einum fylgibólki, sum Málráðið setur. Undanfarna málráð setti fylgibólkin, sum kom á mál við Stavsetingarorðabókini, og í heyst kom Hjalmar P. Petersen í fylgibólkin saman við Elini Henriksen og Kristini M. Magnussen. Í 10 ár hevur Kristin funnið til vega tilfar, sett saman og staðið fyrri tí fakliga arbeiðinum. Ein fylgibólkur, mannaður við Eivindi Weyhe, prof. emeritus, og Elini Henriksen, lærara, hava gjøgnumgingið tað, ið Kristin hevur arbeitt við. Síðan hevur hon fingið tilfarið aftur og tikið rættingar og vegleiðingar til eftirtektar. Viðhvørt er sumt lagt fyrri starvsnevndina, og prinsippiellar avgerðir eru lagdar fyrri Málráðið.

Tá ið komið varð á mál, var síðsta stig at rættlesa orðabókina. Til tess vóru 15 lærarar og føroysklesandi biðin at kanna hvørt einasta orð og tekn í bókini. Stavsetingarorðabókin telur 65.000 leitorð. Hon er talgild og varð lögð út á heimasíðuni hjá Málráðnum á móðurmálsdegnum, 25. mars.

Stutt eftir móðurmálsdag, tá ið páskaferian var av, komu starvsfólk á skrivstovuna aftur. Tá vóru nógvar fráboðanir frá fólki um, at villur vóru í Stavsetingarorðabókini. Sum skilst, stóðust villurnar av talgildari umbróting. Hevði Málstovan havt kt-fólk knýtt at stovninum, var hesin trupulleiki

ivaleyst loystur í eini handavending, men so er ekki, og tí kunnaðu vit fólk umvegis Facebook og á heimasíðuni, at villur vóru, og at tey máttu halda okkum til góðar. Harumframt heittu vit á fólk um at skriva til okkara, um tey varnaðust onkra villu.

Nýggj heimasíða

Fyri tveimum árum síðan heitti Málráðið á fyrirkodina Kodio um at sniðgeva og menna Málráðnum nýggja heimasíðu. Íblásturin til uppsetingina stávaði frá danska málráðnum, og sniðið frá tí íslenska. Tað er ein rúgva av málsligum tilfari, ið liggur á heimasíðuni, so tað fór við nógvári tíð at skipa síðuna.

Nýggja stavsetingarorðabókin fór at liggja á nýggju heimasíðuni, so heimasíðan var lögð fram samstundis sum Stavsetingarorðabókin.

Facebook og sosialir miðlar

Ein broyting í 2024 var, at Facebook-vangin hjá Málráðnum gjørdist nógv sjónligari. Málstovan, forkvinnan og næstforkvinnan lögdu eina ætlan fyri okkara hjáveru á Facebook. Vit spurdu: hvat fyri innihald skulu vit leggja út, og hvussu ofta? Innihaldið skal vera í eygnahædd við fólk á Facebook, t.v.s. ikki tung málvísind, men lætt og viðkomandi. Innihaldið varð býtt í trýggjar bólkar: 1) orðauppruni, 2) uppskot um nýggj orð og 3) málrøkt (mállæra, úttala, stavseting, teknseting o.s.fr.). Einkin fer út ‘úr húsinum’, áðrenn hugskotið og innihaldið fyrst hevur verið góðkent, og síðan verður teksturin rættlisin. Hetta fyri at tryggja, at bæði innihald og málburður er í lagi. Vit hava harumframt lagt okkum eftir at raðfesta uppsløg eftir tíð – t.e. vit leggja tey út, tá ið tey eru viðkomandi. Dømi: eitt uppslag um upprunan til orðið ‘kavi’ verður lagt út, tá ið fyrsti kavin legst. Okkara hjáveru á Facebook hevur riggað væl, og okkara virksema hevur ført við sær, at oman fyri 1000 fólk nú fylgja Málráðnum.

Alt myndatilfar til Facebook-uppsløg verður framleitt í forritinum *Canva*, har ið vit hava ment nakrar skapilónir til teir trýggjar bólkarar.

Brandmaskottar

Ein partur av endamálsorðingini hjá Málráðnum er at verða sjónlig í almenna rúminum. Málráðið hevur Facebook-vanga, so tí er hetta upplagt stað at samskifta við fólk, tí her kunnu fólk eisini viðmerkja uppsløgini hjá Málráðnum. Starvsfólk á skrivstovuni gjørdi av at brúka meira orku upp á hetta. Í sama viðfangi sum nýggja heimasíðan varð almannakunngjørd, hevði Málráðið fingið nýggjan grafiskan samleika við litum, fontum og búmerki. Hesir litir sóust aftur í heimasíðuni, og valdu vit tí at brúka somu litir í myndatilfari, sum varð brúkt til Facebook-uppsløg. Harumframt fingið vit grafiskan sniðgeva at tekna nakrar figurar, ein drong og eina gentu, at mynda Málráðið.

Hesir brandmaskottar eru á forsíðuni á heimasíðuni, men verða annars einamest nýttir til uppsløgini á Facebook.

Másligur samleiki

Málráðið fekk egnan másligan samleika, og hetta varð lýst í eini samskiftishandbók, sum varð handað starvsfólkum á stovninum. Heri kunnu vit kunna okkum um *tað*, ið Málráðið samskiftir, og eisini *hvussu*, ið Málráðið samskiftir. Másligi samleikin stílar fyri, at øll – bæði starvsfólk og færoyingar annars – fáa røttu fatan av Málráðnum. Másligi samleikin lýsir slagorð, endamálsorðing, elevatorpitsj, brandvirði og brandpersónligheit hjá Málráðnum umframt eina lýsing av, hvussu Málráðið samskiftir í ymiskum samanhangum, og her verður komið inn á másligan stíl, orðaval, tónalag, málbólk og samskiftispallar. Hetta hevur alt til endamáls at tryggja, at másligi samleikin hjá Málráðnum er varandi og ikki verður skiftur út, hvørja ferð nýtt starvsfólk traðkar til, ella nýggir málráðslimir verða settir.

Málráðið handað frágreiðing

14. mai handaði Málráðið Sirið Stenberg, landsstýriskvinnu í almanna- og mentamálum, eina frágreiðing um, hvørt málráðið virkar eftir lógini um málráð. Tá Málráðið varð skipað við lóg í 2012, varð ásett, at eftir trimum árum skuldi ein frágreiðing skrivast um, hvørt Málráðið virkar eftir ætlan, og um til ber at áseta reglur um Málráð, Staðarnavnanevnd og Navnanevnd í somu lóg. Eitt tað fyrsta, sum landsstýriskvinnan setti í verk, var at fáa hesa frágreiðing til høldar, sum hon so legði til orðaskiftis í Løgtinginum á heysti 2024. Sirið Stenberg fegnaðist um, at politiska skipanin fær høvi at skifta orð um Málráðið, og hvussu tað virkar, tí Málráðið hevur ein týðningarmiklan leiklut í samfelagnum, tí tað skal røkja, menna og verja føroyska málið, eisini teknmálið. Tað skal harumframt vegleiða, ráðgeva og gera niðurstøður í málspurningum.

Í frágreiðingini stóð m.a. at lesa, at partar av lógini um málráð og samstarv virka, men aloftast á óformligum stigi, og tað má broytast og skipast betur m.a. við styrktari fyrisiting, mannagongdum o.t., sum eingin hevur havt formligu ábyrgdina av higartil. Tað stóð eisini, at meðan forfólkið hevur dagligu ábyrgdina sum umsjónarfólk, veit eingin reiðiliga, hvat ið tann uppgávan inniber, og tykist hetta at vera ein leivd frá Føroysku málnevndini, sum fór í søguna fyri meira enn 10 árum síðan. Í frágreiðingini verður í staðin mælt til at seta stjóra og fáa dagliga leiðslu inn á stovnin, so at vit kunnu arbeiða miðvíst við ráðlegging og málseting, tí við lítlari fyrisiting, starvsfólkamissi og vantandi mannagongdum til tess at tryggja stovninum varandi vitan og førleikar, hava vit ikki í nøktandi mun kunnað hildið hesar treytir, og harmast vit um tað. Harumframt eigur føroyskt teknmál at fáa munandi betri umstøður, bæði viðvíkjandi figging, arbeiðsmegi og gransking.

Víst verður á, at lógin um málráð skuldi kanska verið gjørd sum rammulóg við kunnngerðum, sum Málráðið, Navnanevndin og Staðarnavnanevndin virka eftir.

Fagnaðartiltak í Svøríki

Málráðið varð boðið til Svøríkis í máimánaði, tá ið svenska akademiska orðabókin (SAOB) varð givin út. Orðabókin hevur verið í gerð síðan 17. øld, so tí varð nógv gjørt burtúr. Tiltakið var í Nobel-savninum í Stockholm, har eisini svenska krúnprinsessan var boðin. Málfólkini á Málstovuni, Henry á Fríðriksmørk og Kristin M. Magnussen, vóru á ferð.

Netverksfundur í Íslandi

Á hvørjum ári koma øll málráðini í Norðurlondum saman at viðgera evni, sum eru viðkomandi fyri málini í Norðurlondum. Fundurin var hildin í Reykjavík í august. Lena Reinert, starvsnevndarlimur, og Henry á Fríðriksmørk, málsligur ráðgevi, vóru í Íslandi og umboðaðu Málráðið. Á hesum fundi fekk Málráðið aftur umboð í Klarsprogsnetværket, ið er undir NSN. Føroyar vóru umboðaðar á netseminari í mars 2025 fyri fyrstu ferð í langa tíð.

Námsferð í DSN og DSL

Másligi ráðgevin, Henry á Fríðriksmørk, ferðaðist í Danmark í nakrar dagar og vitjaði tað danska málráðið, *Dansk Sprognævn* (stytt DSN), og mál- og bókmentafelagið, *Dansk sprog- og literaturselskab* (stytt DSL). Endamálið við ferðini var at knýta bond og at læra um stovnarar: hoyra um teirra mannagongdir, og um vit í Málráðnum kanska kundu fingið íblástur frá hesum stóru stovnunum, ið bæði hava nógv ár á baki og nógv fleiri starvsfólk enn vit. DSN hevur oman fyri 20 ársverk, og DSL oman fyri 40. Endamálsorðingin hjá DSN líkist okkara: Tey veita másliga ráðgeving, áseta stavseting og skráseta nýggj orð í málinum. Ferðin var bytt í tvey, tveir dagar hjá DSL, sum er í Bogense í Norðurfjóni, og tveir dagar hjá DSL í høvuðsstaðnum.

Aðalorðaskifti – Málráðið til viðgerðar í løgtinginum

25. september var aðalorðaskifti um Málráðið í løgtinginum. Landsstýriskvinnan í almanna- og mentamálum, Sirið Stenberg, legði frágreiðingina fram, sum Málráðið handaði 14. mai. Í løgtinginum var breið undirtøka fyri at geva Málráðnum betri umstøður at gera sítt arbeiði. Semja var um, at Málráðið skal hava størri játtan, sum eisini eigur at koma føroyskum teknmáli tilgóðar.

Málráðið nýggj høli

Í oktober 2024 fekk Málráðið boð frá Fróðskaparsetrinum um, at avtalan um hølisleigu gekk út og varð ikki longd. Málráðið mátti tí í holt við at finna nýggj høli í samstarvi við AMMR. Eingin loysn var funnin 1. januar 2025, tá avtalan formliga endaði.

Ársins orð 2024

Langtíðarhaldføri er ársins orð 2024.

Ársins orð bleiv kosið í sendingini Góðan morgun Føroyar. Lena Reinert valdi vegna Málráðið tey 10 orðini út eftir áheitan frá KVF. Í útvarpsstovuni vóru Rúni Jákupsson, Lena Reinert, Jón Brian Hvidtfeldt og Óluva Klettskarð (í telefon). Hesi orðini vóru í uppskoti:

Burðardygð – Bústaðartrot – Fosturtøkulóg – Langtíðarhaldføri – Hondbóltslandslið – Miðlatøgn – Orkuskipti – Seinferð – Tunnilsøði – Wegovy

Tey í dómsnevndini peikaðu upprunaliga á hvør sítt orð. Óluva Klettskarð á *seinferð*, Jón Brian Hvidtfeldt á *langtíðarhaldføri* og Lena Reinert á *burðardygð*.

Endamálsorðing

Málráðið hevur sum endamál at røkja, menna og verja føroyska málið, at vegleiða, ráðgeva og gera niðurstøður í málspurningum og at áseta føroyska stavseting. Málráðið skal harumframt serskilt røkja, menna og verja føroyska teknmálið. Málráðið skal savna og skráseta nýkomin orð, máliskur, framburðir og onnur málslig fyrbrigdi í føroyskum og vera til hjálpar at velja og evna til nýggj orð. Sama er eisini galdandi fyri føroyskt teknmál.

Málráðið gevur landsstovnum og almenningi vegleiðing, ráð og upplýsing í spurningum um føroyskt mál í talu og skrift eins og um føroyskt teknmál. Almennir myndugleikar eiga í størst møguligan mun at fylgja niðurstøðunum hjá Málráðnum.

Málráðið eigur at samstarva við fjølmiðlar, stovnar og almennar myndugleikar, ið hava stóra málsliga ávirkan. Í sambandi við yrkisbólkar skal Málráðið menna gott føroyskt yrkismál og annars skipa fyri átøkum málinum at frama.

Málráðið ritstjórnar og greiðir til útgávu føroyska stavsetingarorðabók, sum landsstýrismaðurin løggildir. Almennir myndugleikar hava skyldu at fylgja ásetingunum í stavsetingarorðabókini. Málráðið er málrøktar- og málmenningarstovnur, skipaður undir landsstýrinum og í virksemini sínum óheftur av politisku skipanini.

Málstovan

Henry á Friðriksmørk, *málsligur ráðgevi*

Ingibjörg O. Petersen, *skrivari*

Kristin Marjun Magnussen, *orðabókarritstjóri*

Ragnar Sigrunarson (farloyvi), *málsligur ráðgevi*

Málráðslimir

Randi Kúrberg, *forkvinna*

Vald eftir tilmæli frá Námi

Bergur Rasmussen, *ráðslimur*

Valdur eftir tilmæli frá Rithøvundafelagi Føroya

Helena Kannuberg, *næstforkvinna*

Vald eftir tilmæli frá Føroyamáli

Elin Henriksen, *ráðslimur*

Vald eftir tilmæli frá Móðurmáslærarafelagnum

Lena Reinert, *starvsnevndarlimur*

Vald eftir tilmæli frá Staðarnavnanevndini

Eyðun á Borg, *ráðslimur*

Valdur eftir tilmæli frá landsstýrismanninum

Rakul Skaale Andreasen, *starvsnevndarlimur*

Vald eftir tilmæli frá Fróðskaparsetri Føroya

Heri Jógvan Joensen, *ráðslimur*

Valdur eftir tilmæli frá Navnanevndini

Theodor Eli Dam Olsen, *starvsnevndarlimur*

Valdur eftir tilmæli frá Javnstøðunevndini

Johan Blábjørg, *ráðslimur*

Valdur eftir tilmæli frá Deyvafelagnum/Felagnum
HOYR

Meifrið Weihe Hansen, *ráðslimur*

Vald eftir tilmæli frá landsstýrismanninum

Málslig ráðgeving

Málstovan veitir stovnum og einstaklingum málsliga leiðbeining. Á heimasíðuni hjá Málráðnum ber nú til at senda Málstovuni spurningar við at fylla ein frymil út og senda. Síðani í vár eru flestu spurningar komnir gjøgnum heimasíðuna. Øll eru vælkomnir at vitja heimasíðuna www.malrad.fo og brúka funkuna *málslig ráðgeving*, at skriva til málstovuna á malrad@malrad.fo ella at ringja á tlf. 312397. Telefónitíðin hjá Málráðnum er mánadag-fríggjadag 9-14. Málstovan heldur til í Reinshúsi, Handan Á 5 í Havn.

Máltænastan varð tó fyribils stongd í desember vegna vantandi arbeiðsorku. Másligi ráðgevin segði seg úr starvi í november og vegna vantandi fíggarorku, varð nýtt fólk ikki sett í starv.

Slag av spurningum

Í 2024 snúðu spurningarnir seg eins og vanligt um stavseting, mállæru, týðing o.a. Almennir stovnar hava m.a. spurt um orð ella orðingar í sambandi við lógávu og frøðiorð. Fyrirtekur spyrja ofta um føroysk heiti fyri ensk orð. Flokkingin týðing fevnir um alt frá yrkisorðum til, hvussu bókarheiti kunnu umsetast. Í flestu førum verður orðasmíð flokkað undir týðing, av tí at tað snýr seg um at finna eitt føroyskt nýggjyrði fyri útlendskt hugtak. Spurningar snúgva seg ofta um bæði týðing og stavseting, t.d. um spurt verður, hvussu vit týða *greenwashing*. Vit siga *grønvasking* (navnorð) og *at grønvaska* (sagnorð). Ella hvussu eitt hæve-sænke bord eitur á føroyskum. Einkin orð er fyri tað á føroyskum, men Málráðið mælti til *lyftiborð*. *Hæddarstillandi borð* kann eisini brúkast.

Tað eru leik og lærd, ið seta Málstovuni spurningar. Miðlar hava m.a. spurt um føroysku heitin á kongshjúnunum. Málráðið gjørði eitt skjal við týðingum av øllum kongligu heitunum og sendi tað til kunningar til miðlar og viðkomandi myndugleikar.

Ikki allir spurningar, ið verða settir Málstovuni, verða svaraðir, av tí at arbeiðsorkan á stovninum er sera avmarkað. Tørvurin á másligari ráðgeving er stórur og serliga málamótið við enskt og danskt krevur áhaldandi, at føroysk nýyrði verða gjørd, og at tøkiorð verða lagað til føroyska bending og stavseting. Tað eru eisini nakrir spurningar, sum Málráðið metir vera uttanfyri virkisøkið hjá máltænastuni ella sum eru ov truplir og tíðarkrevjandi at loysa.

Samstarv í Føroyum

Posta heitti á Málráðið um at hjálpa til við at týða leiðarorðini hjá Fríðriki kongi í sambandi við frímerkjaútgávu. Føroya landsstýri heitti á Málráðið at hava umboð í einum arbeiðsbólki, sum hevði til endamáls at finna heiti fyri føroyskt tignarmerki. Eisini hevur umboð fyri Løgsmálaráðið verið á fundi hjá starvsnevndini og greitt frá føroyskum lógarmáli og greitt frá, hvussu arbeiðt verður við lógarsmíði og greiðmáli.

Fundir í Málráðnum

Í 2024 vóru tveir fundir í Málráðnum. Limirnir í Málráðnum hava fingið fundarfrásøgn til viðmerkingar eftir hvønn fund. Á fundinum í juni varð játtanin til teknmál umrødd, og Málráðið samtykti at halda fram at figgja dagføringar av føroysku teknmálsorðabókini *SignWiki Føroyar*.

Á fundunum hevur ráðið m.a. umrøtt frágreiðingina um lógina um málráð og greiðmál.

Roknskaparárið 2024

Játtanin hjá Málráðnum í 2024 var 2.093.000 kr.

250.000 kr. vórðu játtaðar til rættlestur og útgávu av Stavsetingarorðabókini, sum bleiv liðug á vári 2024. Samlaðu útreiðslurnar hjá Málráðnum vóru 2.364.706,77 kr. Játtanin hevur sostatt ikki hildið í 2024. Orsøkin er fyrst og fremst útreiðsluvøkstur í sambandi við ferðing uttanlands, kt og keyp av tænaðum annars. Raðfestingin hjá Málráðnum at røkja norðurlandskt samstarv og senda starvsfólk og starvsnevndarlimir á fundir, ráðstevnur og seminar uttanlands stavar frá, at hetta samstarv í ávísan mun var dottið niðurfyri, tí aðrar uppgávur vóru raðfestar og røktar, og mátti takast uppafur. Útreiðslurnar til kt hava eisini verið størri enn væntað, m.a. tí tað hava verið villur á heimasíðuni, sum máttu rættast.

100.000 kr. av játtanini eru oyramerkar til menning av teknmáli.

St.konta	Heiti	Roknskapur 2024	Játtan 2024
11	Lønir v.m.	1.860.202,84	1.813.000
14	Keyp av vørum og tænaðum	403.209,90	177.000
15	Keyp av útbúnaði, netto	15.537,00	20.000
16	Leiga, viðlíkahald og skattur	2.757,03	0
71	Innanh. flyt. millum almennar stovn. (útr)	83.000,00	83.000
	Tilsamans	2.364.706,77	2.093.000